

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

Rīgā

Par dzīvas perorālās vakcīnas 2. tipa poliovīrusa derivāta (cVDPV2) izplatību Eiropā

Atsaucoties uz starptautisko epidemioloģisko situāciju, Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – Centrs) vēlas atgādināt bērnu vakcinācijas pret poliomiēlītu un akūtas šļauganas paralīzes (turpmāk – AŠP) uzraudzības nozīmi un aktualitāti. Pēc Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra datiem no septembra līdz decembrim vairākās Eiropas valstīs (Apvienotajā Karalistē, Somijā, Vācijā, Spānijā un Polijā) notekūdeņu monitoringa ietvaros konstatēts dzīvas perorālās vakcīnas izcelsmes 2. tipa poliovīrusa derivāts (cVDPV2). cVDPV ir dzīvās poliovīrusa vakcīnas celmi, kuriem notikušas ģenētiskās mutācijas, ilgu laiku cirkulējot vidē un nepietiekami imunizētajā populācijā, kā arī pakāpeniski atjaunojusies savvaļas poliovīrusa virulence, ieskaitot spēju izraisīt paralīzi.

Sekvencēšanas rezultāti un filoģenētiskā analīze liecina, ka cVDPV2 vīrusi, kas tika konstatēti notekūdeņos Somijā (7 gadījumi), Vācijā (21 gadījums), Polijā (1 gadījums) un Spānijā (1 gadījums) ir vienādi un veido vienu klasteri ar Āfrikā konstatētajiem cVDPV2. Apvienotajā Karalistē izdalīto cVDPV2 sekvencēšana vēl turpinās. Pašlaik nav zināms, vai cVDPV2 tika ievests no Āfrikas cilvēku ceļošanas rezultātā uz katru no šīm Eiropas valstīm atsevišķi, vai arī vīruss izplatījās starp Eiropas valstīm pēc sākotnējās ieviešanas kādā Eiropas valstī.

Kaut gan šobrīd valstīs, kur cVDPV2 konstatēts notekūdeņos, nav reģistrēts neviens šī vīrusa izraisīts AŠP gadījums, taču pašreizējā situācijā Eiropā pret poliomiēlītu nevakcinētie vai nepietiekami vakcinētie cilvēki ir riska grupa poliomiēlīta gadījumiem arī valstīs, kur cVDPV2 nav konstatēts, ņemot vērā plašo starptautisko tūrisma un migrāciju. Turklāt Eiropas Savienības valstīs, t. sk. arī Latvijā, joprojām pastāv arī savvaļas poliovīrusa ieviešanas un izplatīšanās risks no Afganistānas un Pakistānas, kur šogad reģistrēts 81 savvaļas poliovīrusa izraisīts poliomiēlīta gadījums, kas ir ievērojami vairāk, nekā pērn [2023. gadā – 12 gadījumi].

Ņemot vērā minēto, Centrs:

1) aicina ģimenes ārstus apzināt nevakcinētos un nepietiekami vakcinētos bērnus un pusaudžus, skaidrot vecākiem vakcinācijas nozīmi un piedāvāt nepieciešamo vakcināciju, t. sk. pret poliomiēlītu;

2) atgādina, ka saskaņā ar normatīvo aktu prasībām¹ katras ārstniecības personas pienākums, konstatējot AŠP bērnam līdz 15 gadu vecuma sasniegšanai [neraugoties uz iespējamo diagnozi, kas nav trauma],

¹ Ministru kabineta 1999. gada 5. janvāra noteikumi Nr. 7 “Infekcijas slimību reģistrācijas kārtība”: <https://likumi.lv/ta/id/20667-infekcijas-slimibu-registracijas-kartiba>; Ministru kabineta 2008. gada 13. maija noteikumi Nr. 328 “Noteikumi par poliomiēlīta pretepidēmijas pasākumiem”: <https://likumi.lv/ta/id/175372-noteikumi-par-poliomielita-pretepidemijas-pasakumiem>

- vienas darbdienu laikā telefoniski un rakstiski ziņot Centra attiecīgās reģionālās nodaļas epidemiologam;

- organizēt divu fekāliju paraugu ņemšanu ar 24–48 stundu intervālu enterovīrusu (t. pk. poliovīrusu) klātbūtnes noteikšanai un identifikācijai, ko veic SIA “Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorija;

3) informē, ka Centrs poliomiēlīta epidemioloģiskās uzraudzības ietvaros, saskaņā ar Pasauls Veselības organizācijas ieteikumiem veic poliovīrusu un citu enterovīrusu monitoringu notekūdeņos. Poliovīrusu klātbūtne notekūdeņu paraugos nav konstatēta ilgu laiku.

Minētie epidemioloģiskās uzraudzības pasākumi ir izšķiroši svarīgi, lai laikus konstatētu poliomiēlīta uzliesmojumu un veiktu nepieciešamos pretepidēmijas pasākumus.

Centra tīmekļa vietnē ir pieejama informācija par poliomiēlītu² un ārstniecības personas rīcības algoritms, konstatējot akūtas šļauganās paralīzes (AŠP) sindromu bērnam līdz 15 gadu vecuma sasniegšanai³.

Lūdzam izplatīt šo vēstuli visiem asociācijas biedriem un ieinteresētām ārstniecības personām.

Direktore

Iveta Gavare

Viktorija Leitēna 67081517
viktorija.leitena@spkc.gov.lv

² https://www.spkc.gov.lv/lv/poliomielits?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

³ chrome-